

Taxon *Impatiens walleirana*

Název taxonu	<i>Impatiens walleirana</i>
Vědecký název taxonu	<i>Impatiens walleriana</i>
Jména autorů, kteří taxon p...	J.D.Hooker (1868)
Český název	netýkavka sultánka
Synonyma (zahradnický pou..	<i>Impatiens sultanii</i> J.D.Hook, <i>Impatiens holstii</i> Engl.
Autor	Jiří Uher (ji_uher@unknown.cz)
Kategorie	Odrůda
Nadřazená kategorie	Impatiens

Biogeografické regiony

Biogeografické regiony	Paleotropická květenná říše a Usambarská oblast
Biogeografické regiony - po..	z Keni přes Tanzánii a Malawi do Mozambiku

Zařazení

Fytocenologický původ	ankofyt, pelochtofyt & ptenothalofyt - stinné vlhké rokle, břehy vodních toků, pobřežní a podhorské deštné lesy, často v rozsáhlých koloniích; z nížiny k 1800 m n.m.
Pěst itelská skupina	Letnička nepravá a Interiérová rostlina okrasná květem
Životní forma	Chamaefyt

Popisné a identifikační znaky

Habit us	křehká, neúnavně kvetoucí půdopokryvná bylina, vět vící v podušky až 0.6 m vysoké (zpravidla jen 0.2-0.3 m)
Kořen	relativně slabý allorhizní systém - často ještě adventivní kořeny z nodů
Výhony	dužnaté a křehké, bohatě vět vené, lysé, bledě zelené, spirálně olist ěné
Listy	neveliké (do 0.1 m, zpravidla však podstatně menší), řapíkaté, vejčit ě elipčité s vroubkovanými okraji, lysé
Květenství	redukované (zpravidla dvoukvět é, někdy až čtyřkvět é) úžlabní hrozny
Květy	oboupohlavné, souměrné, pětičetné se spodním sepalem protaženým v tenkou ostruhu, s velkými a ploše rozloženými petaly (svrchní téměř o velikosti laterálních), v purpurových, rumělkových a růžových odstínech
Opylovací poměry	Cizosprašná
Plody	vřetenovité tobolky

Semena	drobná, oválná, světle hnědá (1500 zrn v gramu osiva)
Možnost záměny taxonu (+..)	extrémně proměnlivý taxon zaměnitelný s řadou blízkých taxonů: robustní <i>I.usambarensis</i> Grey-Wilson s listy úzkými a roztroušeně pýřitými, <i>I.hamata</i> Warb. a <i>I.pseudohamata</i> Grey-Wilson s květy mensšími, zato početnějšími; konečně i s <i>I.serpens</i> Grey-Wilson a <i>I.tamnooides</i> Schulze (obě bez vláknitých žlázek na řapíku); také hybridy mezi <i>I.wallerana</i> a <i>I.usambarensis</i> (<i>I.xpetersiana</i> Grignan)
Dlouhověkost	krátkověká

Doba kvetení

Začátek doby kvetení	Říjen
Konec doby kvetení	Červenec
Doba kvetení - poznámka	v domovině po celý rok s výjimkou srpna a září (konec suchého období)

Nároky na stanoviště

Faktor světla - polostín	✓
Faktor světla - stín	✓
Faktor světla - poznámka	výsevy (klíčí na světle!!) po vzejtí 10-12 klux, optimum pro růst i kvetení 12-18 klux, ale pod 8 klux nežádoucí dlouhivý růst
Faktor tepla	výsevy 20°C-24°C, produkce 18°C (po prokořenění 16°C/14°C neohrozí ještě květní tvorbu), po vývinu pupat otužování až 10°C-12°C
Faktor vody	voda nejvýše středně tvrdá (do 30°dH), soli max. 1000 mg na litr (chlor do 300 mg, sodík 150 mg); přihnojování týdně v zálivce 0.1-0.2% NPK
Faktor půdy	propustný, ale vododržný substrát provzdušněný borkou nebo perlitem; pH nejlépe 5.5-6.0, EC do 1.4-1.8 mS/cm
Faktor půdy - poznámka	přizpůsobivá široké škále substrátů s kolísajícím pH, nesnáší zasolení

Užitné vlastnosti

Použití	balkónové a parkové květiny
Choroby a škůdci	početné askomycety (<i>Colletotrichum</i> , <i>Alternaria</i> , <i>Myrothecium</i> , <i>Rhizoctonia</i> ; <i>Clypeosphaeria</i> , <i>Leptosphaeria</i> , <i>Diaporthe</i> , <i>Pleospora</i> , <i>Mycosphaerella</i> , <i>Melanospora</i> , <i>Phomatospora</i>); ze škůdců mšice (<i>Idiopterus</i> , <i>Macrosiphium</i>), štítenky (<i>Pulvinaria</i> , <i>Coccus</i> , <i>Saissetia</i>), roztoči (<i>Steneotarsonemus</i> , <i>Polyphagotarsonemus</i>), molice (<i>Trialeurodes</i>), třásněnky (<i>Frankliniella</i>), háďátka (<i>Meloidogyne</i> , <i>Aphelenchoides</i> , <i>Paeartichodorus</i> , <i>Criconemella</i> a další)

Doporučený spon pro výsad.. produkce zpravidla v hrnkách - méně vzrůstné odrůdy (hrnky 8-9 cm) nepovolované v paletách 120 hrnků /m2, pro dobrou kvalitu 60-80 /m2; vzrůstnější odrůdy (hrnky 10-12 cm) 48-64 rostlin /m2

Množení

Množení	Předpěstování sadby a Vrcholové řízky
Množení - poznámka	kdysi běžné řízkování - dnes jen plnokvěté série 'Fiesta' a 'Musica'
Mezihrnky	pikýrování rostlin v 4. týdnu po vzejití do sadbovačů (1100 buněk /m2)
Konečné hrnky	8-10 cm hrnky (10-12 cm pro vzrůstné odrůdy) po dalších 3-4 týdnech
Květní tvorba	exaktní data nedostupná, pravděpodobně fotokumulativní
Doba kultivace	kvetoucí rostliny v sadbovačích 10 týdnů, v 10 cm hrnkách ± o dva týdny později
Odrůdy	dnes v odrůdově bohatých sériích, každá v paletě barevných odstínů: méně vzrůstné pro 8 cm hrnky: 'Impuls' F1, 'Florette' F1, 'Cheeky', vzrůstnější pro 10-12 cm hrnky: 'Blitz' F1, 'Akcent' F1, 'Candy' F1 atd.

Celky sbírek

Celky sbírek v areálu ZF

- [Park - Palmový skleník / Zámecký park v Lednici](#)
- [R: pozemky bývalého učiliště / ZF - R - Rozvojová plocha](#)
- [S 1: přední pravá loď... / ZF - S - Experimentální zahrada - skleník](#)

Ostatní

VBN statistiky 2010: 7.6 mil.prod.hrnků (3.3 mil.eur) - na 11.pozici mezi letničkami; 2005 ještě 11.0 mil.prod.hrnků (ale jen 2.3 mil.eur!), nejprodávanější kategorie "mixkar" (7.0 mil.hrnků), "enkel gemengd" (2.0 mil.hrnků), "overig" (0.5 mil.hrnků) a plnokvětá série Fiesta (celk.0.5 mil.hrnků)

Odkazy

- Grey-Wilson C. (1980): Impatiens of Africa. RBG, Kew; A.Balkema, Rotterdam -- Morgan R.J. (2007): Impatiens. Timber Press, Portland, Oregon

Grafické přílohy

